

Basisschool

Beleidsplan Hoogbegaafdheid ABS Het DOK

Versie januari 2017 (goedgekeurd door de MR)

Inleiding

In dit beleidsdocument omschrijft Het DOK hoe we om kunnen en willen gaan met kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong, (hoog)begaafdheid.

Visie

Het doel van de Brede School Het DOK is het 'aanbieden van een leeromgeving waar leerlingen zich duurzaam kunnen ontwikkelen tot complete mensen op basis van individuele mogelijkheden en waar met en van elkaar geleerd wordt'.

Om ook aan de onderwijsbehoeften van hoogbegaafde leerlingen en leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong te kunnen voldoen is dit beleidsplan geschreven.

De doelen die wij met de leerlingen van Het DOK willen nastreven zijn omschreven in het schoolplan.

Doelgroep

Dit beleidsplan richt zich op de begaafde en hoogbegaafde kinderen op onze school, op kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong en op de kinderen die uitblinken op één vakgebied.¹

Hoe bepalen we of een kind in de doelgroep valt?

Signalen van (hoog)begaafdheid moeten zijn opgemerkt door de ouders, de eigen leerkracht en een of meerdere andere leerkracht binnen de unit.

De leerkrachten van de groepen 1, 3 en 5 doen standaard een groepsscreening in Het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH). Daarnaast worden nieuwe leerlingen (zij-instromers) standaard gescreend

Het profiel van de doelgroep en de specifieke competenties zijn beschreven in de bijlagen van dit plan (bron: Attent op Talent, E. van Gerven, uitg. Lemma 2004).

Ook voor hoogbegaafde leerlingen geldt dat elk kind uniek is, dus niet elk signaal hoort bij elk kind en het herkennen van een aantal signalen betekent niet automatisch dat het kind hoogbegaafd is.

Gesignaleerde leerlingen worden verder in kaart gebracht met behulp van voornoemd protocol (DHH) door leerkracht en ouders. Resultaten worden besproken met de Interne Begeleider (IB).

Daarnaast wordt niet alleen gekeken naar wát de leerling kan, maar ook in welke context hij dat kan.

Als vaststaat wat de leerling kan, dan kan ingeschat worden wat de leerling nog te leren heeft. Leren betreft de brede ontwikkeling van de leerling. Het overstijgt academische kennis en vaardigheden.

Leren heeft ook betrekking op:

- sociaal handelen;
- motorische ontwikkeling;
- de ontwikkeling van emotionele weerbaarheid et cetera.

¹ Een normaalverdeling van intelligentie onder alle mensen laat zien dat de gemiddelde mens een intelligentiepeil heeft van ongeveer 100. Mensen met een IQ tussen 115 en 130 kunnen presteren op begaafd niveau en van mensen met een IQ van 130 of meer mag gezegd worden dat zij prestaties kunnen leveren op hoogbegaafd niveau.

Vervolgens gaat het om de keuze tot:

- compacten;
- verrijken;
- verdiepen/verbreden;
- versnellen (alleen bij hoge uitzondering).

De definitieve beslissing over welk begeleidingsmodel gekozen zal worden gaat in overleg met de ouders, leerkracht(en), interne begeleider(s) en de directie van de school aangezien hier wordt afgeweken van het normale onderwijsprogramma.

Doortoetsen

De leerkracht of IB-er neemt de eerstvolgende CITO af. Bij een C, D of E score stop je. Is het een A of B score, dan neem je de volgende toets af. Stop na 2 extra toetsen met doortoetsen.

De doorgetoetste toetsgegevens worden ingevoerd in Parnassys bij de individuele leerling. Het kind doet gewoon mee met de CITO-toetsen van de groep om een zuivere trendanalyse te krijgen.

Bij de volgende resultaten wordt een leerling als begaafd omschreven:

- Minimaal tweemaal achter elkaar A scores binnen het Cito LOVS. Deze resultaten zijn terug te zien bij zowel Rekenen-Wiskunde, Begrijpend lezen als Spelling;
- Een stabiel beeld van goede of zeer goede scores op methodegebonden toetsen;
- Het beeld van de leerkracht klopt met kenmerken begaafde leerlingen.

Begaafde leerlingen worden niet doorgetoetst.

Versnellen

Versnellen betekent in een hoger tempo door de leerstof gaan door compacten. Dit kan soms resulteren in het overslaan van een jaargroep. In enkele gevallen wordt bewust gekozen voor versnelling omdat de leerling ook in sociaal-emotioneel opzicht voor is op leeftijdgenoten en zich beter op zijn plek voelt bij oudere leerlingen. Versnellen heeft als nadeel dat kinderen soms sociaal en/of emotioneel niet passen bij de kinderen uit hun groep, omdat die ouder en groter zijn. Ook kan dan de overgang naar de middelbare school voor die kinderen anders zijn.

Het versnellen gebeurt altijd na een zorgvuldige afweging in overleg met alle betrokkenen.

Voor de leerling betekent het versnellen alleen geen echte uitdaging. Versnelling in combinatie met het aanbod van verrijkingsstof in de vrijgekomen tijd is de meest gewenste aanpak.

Compacten

Ditzelfde geldt voor het compacten van leerstof. Compacten betekent het indikken van de leerstof door overbodige oefen- en herhalingsstof weg te laten. Op die manier kan worden voorkomen dat (hoog)begaafde leerlingen gedemotiveerd raken en er ontstaat ruimte om voor hen uitdagender verrijkings- en/of verdiepingsstof in te zetten. Zo kunnen de kinderen binnen hun eigen groep opgevangen worden.

Plan van aanpak

1. Compacten

Via de methode van de school onder verantwoordelijkheid van de leerkracht in de klas.

2. Verbreden/verdiepen

Verbreding kan worden aangeboden op meerdere leergebieden. Overwegingen die hierbij een rol spelen zijn:

- De activiteiten moeten aansluiten bij de interesse van de leerling. Door de leerling te betrekken bij de keuze van de activiteiten wordt hij/zij ook medeverantwoordelijk gemaakt;
- Het werken aan de activiteiten moet op de dag/weektaak van de leerling ingeroosterd staan;
- De rol van de leerkracht verandert van instructie geven naar het begeleiden van het proces;
- De activiteiten moeten beoordeeld worden en ook op het rapport van de leerling vermeld worden;
- Er moeten beoordelingscriteria gesteld worden aan de opdrachten;
- Er moet voldoende variatie in de opdrachten en werkvormen zijn;
- Het is belangrijk dat er contact is met andere kinderen, die ook werken aan verdiepingsstof. Samenwerken is verrijkend en voorkomt dat een kind een uitzonderingspositie gaat innemen. Soms met groeps- en/of leeftijdsgenoten, soms met kinderen uit een andere groep/leerjaar.

3. Verrijken

Verrijkingstaken zijn wezenlijk anders van aard dan de taken die binnen de methode worden aangeboden. Ze doen een compleet ander beroep op het leergedrag van een leerling dan reguliere taken. Waar deze reguliere taken vooral een beroep doen op denkvaardigheden als:

- herinneren;
- begrijpen;
- toepassen,

doen verrijkingstaken expliciet een beroep op hogere denkvaardigheden zoals:

- analyseren;
- evalueren;
- creëren.

Het aanbod van verrijkingstaken vraagt daarom denkvaardigheden die de leerling in eerdere leersituaties niet wezenlijk heeft hoeven te gebruiken. Daarnaast zijn de leerstappen die in een verrijkingsaanbod van de leerling worden gevraagd, vele malen groter dan bij de reguliere leerstof het geval was.

Hierdoor komt de leerling in een échte leersituatie: hij beheerst de kennis en vaardigheden nog niet en krijgt de taak aangeboden omdat te gaan leren. De leerling moet zich werkelijk gaan uitrekken om de volgende mijlpaal in het leerproces te gaan bereiken.

Ontwikkelingsvoorsprong

In de onderbouw spreken we (nog) niet van een kind wat (hoog)begaafd is ,als wel van een kind met een ontwikkelingsvoorsprong. Voor deze kinderen geldt het volgende:

- Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong hebben meestal een didactische voorsprong. Het is van belang om deze kinderen een passende uitdaging aan te bieden, anders kan het voorkomen dat ze gaan onderpresteren.;
- De activiteiten moeten aansluiten bij de interesse van de leerling;
- De leerkracht neemt het initiatief en biedt de leerling verrijkende materialen actief aan binnen de mogelijkheden van de school;
- Het werken met verrijkende materialen kan in de plaats komen van het werken met ontwikkelingsmateriaal;
- Er worden duidelijke eisen gesteld aan het werk;
- Ook hier wordt gezocht naar „sparringpartners’ omdat samenwerken verrijkend is en bovendien voorkomen kan worden dat het kind een uitzonderingspositie in gaat nemen;
- Naast materialen die inzoomen op het leren lezen, schrijven en rekenen kunnen ook materialen worden ingezet die een beroep doen op het ruimtelijk inzicht van een leerling. Denk ook aan ontdekdozen en spellen, die een appèl doen op

experimenteren en zelf ontdekken, maar ook leergesprekken bijv. op filosofische basis.

Plan van aanpak uitwerking beleid (hoog)begaafde kinderen

In het onderstaande schema staat waar we op dit moment staan en wat er nog moet gebeuren.

Basisvoorwaarden:

Onderwerp	Op orde	Werken we aan	Schooljaar 17-18	Op de lange termijn
1. Werkgroep aanwezig	x			
2. Ouders zijn betrokken		x		
3. Geormerkt budget voor verrijkend-verdiepend materiaal			x	
4. Samenwerking in unit			x	
5. Instructie-werktijd ingeroosterd (h)Bleerlingen		x		
6. Reflectiemomenten		x		
7. verrijkings-verdiepingsmateriaal/methode n		x	x	
8. Criteria materiaal			x	
9. Criteria prestaties			x	

- (Hoog)begaafde kinderen worden gesignaleerd.
- Het DOK volgt het International Primary Curriculum (IPC) om de verschillende leerstijlen van kinderen tot hun recht te laten komen.
- Op Het DOK zijn uitdagende materialen aanwezig om aan de behoeften van de (hoog)begaafde leerling te voorzien. Deze worden niet structureel ingezet en zijn niet toereikend.
- De werk- en instructietijd van de (hoog)begaafde leerling is niet structureel ingeroosterd.
- Bij het vak rekenen is een begin gemaakt en worden verdiepende methodes gebruikt, die ingeroosterd staan.